

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 9.12.2020
Sayı: 3200

37800

Zeki Hakan SIDALI

Mersin Milletvekili

Çevre Komisyonu Üyesi

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Türk Delegasyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Ticaret Bakanı Sn. Ruhsar PEKCAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 07/12/2020

Saygılarımla.

Zeki Hakan SIDALI
Mersin Milletvekili

2019 yılında Çin'de 9,47 trilyon Yuan'lık (yaklaşık 1,37 trilyon dolar) gıda ürünü satışı gerçekleştirilmiş ve aynı yıl içerisinde Çin toplam 65,1 milyar dolarlık ihracat, buna karşılık 80,8 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Çin büyük, ancak girişin zor ve rekabetin yüksek olduğu bir gıda pazarına sahiptir.

Türkiye'den Çin'e 2019 yılında 218 milyon dolarlık gıda ürünü ihracatı yapılmıştır. Ancak bu rakam Çin'in toplam ithalatı içerisinde oldukça düşük bir yer tutmaktadır. Türkiye'nin Çin'e bu alandaki ihracat performansı üzerinde belirleyici olan dört temel faktör bulunmaktadır. Bunlar; ürün kalitesi, markalaşma, lojistik imkânları ve mevzuattan kaynaklanan pazara giriş engelleridir.

Türkiye'nin gıda ve tarım ürünleri alanındaki tecrübesi, üretimde verimlik ve katma değer artırılabilirse bile lojistik aşamasında bunun bir kısmının kaybedilebildiğini göstermektedir. Türkiye'den Çin'e ürünlerin nakliyatı konusunda mevcut hatlara ek olarak demiryolları da kısa ve orta vadede iyi bir alternatif sağlanabilir.

Türkiye'nin 2019 yılında Çin'e en fazla ihracat yaptığı gıda ürünleri ITC Verilerine göre sırasıyla sert kabuklu yemişler, denizhiyari, kızartmalık dondurulmuş patates, taze ve kuru fındık, kuru üzüm, taze ve kuru incir, kuru kayısı, pişirilmemiş makarna, ayçiçeği tohumu yağı ve tatlı bisküvilerdir. Bunların dışında Çin pazarında Türkiye'den su ürünleri (özellikle dondurulmuş balık), süt ürünleri, taze meyve, hububat, dondurulmuş et ürünleri ve meyve suları ihracatı için büyük bir potansiyel olduğu değerlendirilmektedir.

Türkiye'nin Çin'deki pazar payını artırabilmesi için geniş bir alan bulunmaktadır. Örneğin, yüksek mineralli maden suyu kaynaklarına sahip olmayan Çin'de son dönemlerde maden suyu tüketiminin ve dolayısıyla da ithalatın hızla artması bu alanda Türkiye'den üreticiler için önemli bir potansiyel yaratmaktadır.

Diğer yandan "helal gıda" ve "organik gıda" gibi son dönemlerde Çin'de tüketici nezdinde giderek daha fazla kabul gören ve Türkiye'nin deneyimli olduğu alanlarda ve ayrıca buzağı maması gibi bazı niş ürünlerde de Çin pazarında yüksek talep artışı olduğu ve Türkiye'den ihracat için bir potansiyel olduğu görülmektedir.

37800

Zeki Hakan SİDALI

Mersin Milletvekili

Çevre Komisyonu Üyesi

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Türk Delegasyonu Üyesi

Ticaret Bakanlığı'ndan alınan bilgilere göre, limon ve turunçgiller, nar, taze üzüm, elma ve taze incir ile ilgili süreçler devam etmektedir ve bu ürünler için gerekli protokollerin Çin ile bu yılsonunda yapılması planlanan Karma Ekonomik Komisyon (KEK) toplantısında imzalanması öngörülmektedir. Bu ürünleri çiğ badem, kivi, defneyaprağının takip edeceği bildirilmektedir.

Bu bilgilerin ışığında;

1. Bakanlığınızın yürüttüğü Çin'e ihracatın başlayabilmesi için gerekli olan ürün bazındaki izin ve protokol süreçleri hangi aşamadadır?
2. Bakanlığınız Çin'e ilk narenciye ihracatını hangi tarihte yapmayı öngörmektedir?
3. Bakanlığınız Çin'e ilk zeytin-zeytinyağı ihracatını hangi tarihte yapmayı öngörmektedir?
4. Bakanlığınız Çin'e ihracatın başlayabilmesi kapsamında kamu özel işbirliği çalışmaları yürütmekte midir? Bu bağlamda yapılan ortak çalışmalar nelerdir?
5. Bakanlığınız Çin'e ihracatın başlayabilmesi sürecinde Çin'e ihracat potansiyeli olan firma temsilcilerinin dâhil olduğu çalışma grupları kurmuş mudur?
6. Bakanlığınız Çin'e ihracatın başlayabilmesi sürecinde ihracatçı birlikleri ile eşgüdüm çalışması yürütmekte midir?
7. Bakanlığınız Çin ile ürün bazlı protokolleri imzalamadan eş anlı olarak zaman kaybı olmaması açısından teknik şartlara uyum sürecinin başlatılmasına ilişkin ihracatçı firmalara yönelik eğitim bilgilendirme gibi teknik destekler sunmakta mıdır?
8. Bakanlığınız tarımda yapay zekâ, nesnelerin interneti gibi akıllı tarım alanlarında Çin ile işbirliği çalışmaları yürütmekte midir?
9. Bakanlığınız Çin ile ARGE ve inovasyon işbirliği yapılması konusunda teşvik ve destekleme yapmakta mıdır?
10. Bakanlığınız bugüne kadar fındık, kanatlı ürünler, narenciye, makarna, kuru meyve, su ürünleri, şekerli mamuller, un ve unlu mamuller, zeytin ve zeytinyağı için kurulmuş olan sektörel tanıtım gruplarının bugüne kadar ne kadar verim sağladıklarını ölçümlemiş midir?
11. Bakanlığınız bugüne kadar adı geçen tanıtım gruplarının hangilerinin verim sağladıklarını ölçümlemiş midir?
12. Bakanlığınız tanıtım gruplarının verimlerini artırmak için ne gibi çalışmalar yürütmektedir?
13. Bakanlığınızın Çin'e ihracat bağlamında gıda ürün lojistiği için alternatif güzergâhlar geliştirme planı var mıdır?
14. Bakanlığınızın Çin ile ülkemizde teknoloji transferi ve ortak üretim imkânları sağlayacak yatırım projeleri geliştirme hedefi var mıdır? Bugüne kadar bu kapsamda kaç proje hayata geçirilmiştir?

37800

Zeki Hakan SİDALI

Mersin Milletvekili

Çevre Komisyonu Üyesi

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Türk Delegasyonu Üyesi

15. Türkiye, küresel helal gıda pazarında giderek payını artırmakta, Çin’de ise helal gıdaya talep giderek artmaktadır. Bakanlığınızın bu alanda Çin ile işbirliğini artırması için sertifikasyon çalışmaları yürütmekte midir?
16. Türkiye’den Çin’e yapılacak ihracat ve yatırım girişimlerinin başarılı olabilmesi için Bakanlığınızın Çin’in farklı bölgelerindeki tüketim tercihlerini ortaya koyan harita çalışmaları var mıdır?